

Adrian Plass en het Gemeenteweekend

Adrian Plass en het Gemeenteweekend

Het (5^e) Gewijde Dagboek
van
Adrian Plass

 Plateau

Copyright © 2017 Uitgeverij Plateau, Hilversum

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 5804 127 2

NUR 372

Vertaling: Ton van Mourik

Omslag: Lucas Reinds, Pankra.com

Typografie: Scriptura

Copyright © 2013 Adrian Plass

First published in Great Britain in 2013 as *The Sacred Diary of Adrian Plass aged 62 ¾: Adrian Plass and the Church Weekend* by Hodder & Stoughton, an Hachette UK company.

Dit boek is opgedragen aan de plaatselijke en bredere gemeenschap van Scargill House in North Yorkshire. Jullie liefde en warmte van de afgelopen drie jaar hebben mijn leven meer verrijkt dan jullie ooit zullen kunnen beseffen.

Inleiding

Ik was ervan uitgegaan dat ik nooit meer een grappiger boek zou schrijven dan het eerste *Gewijde Dagboek* – omdat het onwaarschijnlijk was dat ik me ooit opnieuw zo ongelukkig zou voelen.

1985 was een traumatisch jaar. Frustratie en intense ontevredenheid over mezelf, de kerk en wat dan ook, leidde tot een stressstoornis die voor ons gezin allerminst grappig was. Om gezondheidsredenen niet langer in staat om binnen de Jeugdzorg te werken, bracht ik de meeste tijd door in onze zitkamer op de bovenverdieping, waar ik me bezighield met het intensieve, maar vreemd genoeg therapeutische ambacht dat ‘schrijven’ heet.

Toen mijn vrouw Bridget op een *Jaarboek voor Auteurs en Kunstenaars* stuitte, noteerde ze, op de grond in de bibliotheek gezeten, nauwgezet de adressen van uitgevers en tijdschriften met mogelijke belangstelling voor mijn schrijfsels. Ze stuurde bergen van deze brouwsels op, maar de reacties waren niet bijster positief. Eén uitgever was ervan overtuigd dat zijn lezers ‘onze Here Jezus niet graag op deze manier afgeschilderd zouden willen zien’. Ik weet niet precies met welk stuk Bridget hem deze reactie ontlokte, maar ik heb de afwijzing bewaard. Misschien lijst ik hem wel een keer in.

Er waren een paar bemoedigende momenten. Edward England, min of meer een begrip binnen de christelijke uitgeverswereld, was zo vriendelijk om me terug te schrijven dat hij wel overtuigd was van mijn schrijfvaardigheid, maar dat ik een goed onderwerp moest zien te vinden. Dat geldt natuurlijk voor elk genre, maar misschien nergens zo als in de dwangmatig positieve wereld van de protestant-christelijke literatuur.

Een andere flinke stimulans was de brief die ik op een och-

tend uit Amerika ontving. Bridget en ik waren betrokken bij de dagelijkse talkshow *Join the Company*, die 's avonds laat in Zuid-Engeland werd uitgezonden. Een paar maanden eerder had Bridget tijdens de opnamen John en Elizabeth Sherrill ontmoet. Dit succesvolle schrijversechtpaar was onder meer verantwoordelijk voor vermaarde bestsellers zoals *Het kruis in de asfalt-jungle*. Elizabeth moedigde andere deelnemers aan het programma aan om haar wat van hun schrijfwerk te sturen. Met de hartelijke uitnodiging in haar achterhoofd, stuurde Bridget haar een exemplaar van *Het Bezoek*, een kort verhaal van mij waarin Jezus in de tachtiger jaren van de vorige eeuw een kerk in High Street bezocht.

De brief die ik die ochtend ontving, ontroerde me. Elizabeth schreef dat ze in al die jaren nog nooit zoveel potentie bij een onbekende schrijver had gezien. Het belangrijkste uit haar reactie was echter dat ik, ongeacht wat ik was geweest, op dit moment was of ooit zou worden, onmiskenbaar een schrijver *was*. Iets met identiteit en zo. Iedereen die op een punt in zijn leven is beland waarop hij zich ongelofelijk kwetsbaar voelt, op elk gebied, weet wat zo'n spontane, onverwachte warme deken betekent.

Elizabeths brief was een enorme bemoediging om door te gaan met mijn gekrabbel en er begonnen zich kansen aan te dienen. Na een paar artikelen van mij in *Family Magazine*, vroeg een kleine christelijke uitgever me om een boek over mijn eigen leven en de ontmoetingen met gasten en deelnemers bij *Join the Company* te schrijven.

Achteraf gezien was het opmerkelijk dat iemand, inclusief ikzelf, brood zag in een autobiografie. De enige mensen die me kenden, was een kleine groep kijkers uit het zuiden van Engeland die, in de tijd dat er nog geen nachtuitzendingen waren, opleven tot het laatste programma van de dag. Het waren mensen die aan slapeloosheid leden, taxichauffeurs, publicisten en ver-

schillende soorten studenten die onze discussies hilarisch vonden. Gezien het feit dat wij thema's zoals seks, dood, ongeneeslijke ziekten en de aard van God telkens binnen tien minuten bespraken, hadden die studenten waarschijnlijk gelijk.

Maar ik schreef het boek. Natuurlijk schreef ik dat boek. Waarom niet? Het heette *Join the Company*, en Bridget en ik waren opgetogen toen we het eerste exemplaar in handen kregen. Ik legde het dan op de salontafel in onze woonkamer, liep weg, kuierde terug en veinsde dat ik enorm verrast was over *mijn eigen boek*. Op haar beurt slenterde Bridget door de plaatselijke christelijke boekwinkel, waar ze een ondergeschoven exemplaar stiekem omdraaide, zodat het winkelpubliek de voorkant zag, in plaats van alleen de rug.

In werkelijkheid was *Join the Company* een rommelig, nogal vreemd werk, hoewel het een soort rauwe eerlijkheid bezat. In die tijd droegen christelijke boeken overwegend allerlei geestelijke methoden en oplossingen aan. Dunne laagjes vernis. Mijn boek mocht dan rommelig zijn, met een hoop losse eindjes, maar het bevatte in ieder geval een door stress gevoede zweem van waarheid. Het wekte geen verbazing dat het matig werd verkocht. Na het verschijnen van *Het Gewijde Dagboek* werd *Join the Company* opnieuw uitgegeven onder de titel *De Groeipijnen van Adrian Plass*. Dat had meer succes.

Het schrijven van een volwaardig echt boek was zowel pittig als bevredigend. Toch had ik nog steeds niet dat 'goede onderwerp' ontdekt wat Edward England had genoemd. Maar ondertussen gebeurde er iets anders.

De boeken over *Adrian Mole* waren in het midden van de jaren tachtig enorm succesvol. En het was Andy Butcher, de gedelegeerde uitgever van *Family Magazine* die, op grond van mijn christelijke reputatie, polste of ik niet elke maand een humoristische column voor hen zou willen schrijven, onder de noemer *Het Geheime Dagboek van Adrian Plass, 37 & 3/4 jaar oud*.

De opzet was niet moeilijk. De fictieve Adrian, een verwarde maar oprechte vent, had een fictieve vrouw die Anne heette (nee, Bridget is niet mijn tweede echtgenote, zoals sommigen ten onrechte denken) en Gerald, een zoon van 16. Zij werden het voertuig voor veel van de serieuze grappen die ik zo graag over dwaze dingen in de kerk maakte.

Het gemak waarmee ideeën kwamen, was niet zozeer te danken aan mijn vaardigheid als schrijver, als wel aan de onverwachte kans om verlamdende duisternis om te zetten in vitaliserende humor. Dat was een vertrouwde eigenschap van me, hoewel ik het op dat moment niet zo zou hebben benoemd. Maar het uitwerken ervan schonk me pure lol en voldoening. Er viel zoveel ellende van mijn schouders. Het was zo'n ongelofelijke opluchting om mezelf te horen lachen om kerkelijke problemen en kwesties die al jarenlang als een molensteen om mijn nek hingen. Aanvankelijk ging ik ervan uit dat ik waarschijnlijk de enige was die om deze nieuwe benadering van 'serieuze kwesties' kon lachen. Dat bleek al gauw toch niet het geval.

Een man uit een plaatselijke Evangelische Gemeente (bestaan er ook andere?) nodigde me een keer uit voor de jeugdgroep die hij indertijd leidde. Colin had een paar van mijn columns gelezen en dacht dat jongelui het voordragen ervan wel leuk zouden vinden. Ik was er minder van overtuigd. 'Jongelui' verdrijven hun verveling anders dan volwassenen. Prima voor hen. Maar niet voor beginnende schrijvers die op het punt staan iets voor te lezen wat grappig moet overkomen, maar dat misschien helemaal niet is. Een mop krijgt immers nooit een tweede kans.

Maar ik ging toch. En ze lachten. Vaak. Het was een bemoedigende avond.

Colin, die van achteren Saunders heette, bleek betrokken bij de organisatie van Spring Harvest, het grote christelijke festival dat in die tijd op verschillende recreatieplekken in het hele land gehouden werd. Zag ik het zitten, zo informeerde hij, om ko-

mend jaar vakantiegangers te vermaken? Voor eten en huisvesting werd gezorgd. Alleen de reiskosten zouden voor onze rekening zijn.

Mijn toezegging voelde als het ingaan op een nachtelijk potje golf op een onverlichte baan. Het was een onduidelijke onderneming. Een griezelige. Een geweldige kans om voor een groot publiek af te gaan.

Drie maanden later namen we de bus naar Prestatyn, met onze drie kinderen, koffers, geld voor noodgevallen en de terugreis, en ijsjes. De rit duurde voor ons gevoel zes maanden en we arriveerden uitgeblust in Prestatyn, om alleen maar te ontdekken dat we een dag te vroeg waren en onze intrek moesten nemen in een sjoemelige Bed & Breakfast met weelderiger behang dan vloerbedekking. Het kostte ons het reservegeld voor de terugreis, maar zo gaat dat kennelijk bij een potje nachtgolf. We moesten er maar het beste van hopen. Er zat niets anders op.

Mijn eerste 'optreden' op Prestatyn was een nachtmerrie. Aanvankelijk, dan. Ik stond voor een microfoon in een enorme feesthal, verblind door fel licht, met een dansvloer van zowat een hectare tussen mij en de honderden mensen in het donker, die geen idee hadden wie ik was. Ze stonden te wachten tot ik grappig zou worden. Een spier in een van mijn benen trilde zo erg, dat het vermoedelijk te horen geweest moest zijn. Mijn bovenlip plakte tegen mijn tanden en mijn mond was zo droog als de Sahara. Ik kwaakte een paar woorden. Niets. Kwaakte wat meer. Er klonk wat spaarzaam gelach in de duisternis.

Maar het scheen de rest van het publiek aan te steken. Een paar minuten later barstte de hal uit zijn voegen van het lachen. De helende werking van een positieve reactie op humor is opmerkelijk. Spieren stoppen met trillen. Bovenlippen komen los alsof gebitten worden gesmeerd. Het was verbazingwekkend en bijzonder. Ik had mensen aan het lachen gemaakt met allerlei

dingen die uit mijn verwarde hoofd gekomen waren! Dat was een lang verhaal kort. En het voelde echt geweldig.

Aan het eind van de avond spraken een paar tienermeiden Bridget en mij aan.

‘U lacht zich thuis vast klem met hem!’ zei er een tegen mijn vrouw.

‘Nou en of,’ antwoordde Bridget, met de afgelopen jaren in het achterhoofd. ‘Het is één groot feest. We lachen ons klem onder het ontbijt. Daarna onder de lunch. De hele middag. De hele avond. En soms de hele nacht. Het klopt, ja. We kunnen gewoon niet ophouden...’

Andere optredens in Prestatyn waren net zo succesvol. Maar aan het eind moesten we onder ogen zien dat we de terugreis niet konden betalen. Of het nu in onze aard zit of niet, het kwam gewoon niet in ons op om ook maar iemand op Spring Harvest te vragen om bij te springen. Misschien wel omdat een mens niet graag te koop loopt met geldproblemen.

Terwijl we op de dag van ons theoretische vertrek bepakt en gezakt enigszins onthutst door de plaatselijk hoofdstraat liepen, diende zich een onwaarschijnlijke oplossing aan. Een van ons zag een reclame in een etalage: ‘Nu een buskaartje bij elke reep Mars!’ We graaiden al ons kleingeld bij elkaar en kwamen op een bedrag van 4 pond. Voldoende voor twintig repen die – wonder boven wonder! – ons de benodigde buskaartjes opleverden. De opletende lezer zal de keerzijde echter al zijn opgevallen. Tijdens de eindeloze terugrit, was er maar één ding te eten. Een Mars op zijn tijd hadden we altijd al lekker gevonden. Maar naarmate de uren verstreken, boette het beperkte dieet toch aan smaak in.

Omdat mijn vaste column in *Family Magazine* aan populariteit won, vroeg mijn uitgever of ik niet een heel boek volgens dezelfde opzet wilde schrijven. Natuurlijk leek me dat wat. Maar dan ‘Geheim’ misschien in ‘Gewijd’ veranderen? Ze waren het ermee eens.

Ik schreef *Het Gewijde Dagboek* in een oude caravan achter in onze tuin en Bridget stuurde het handgeschreven manuscript naar de uitgever. We hadden er geen idee van hoe het als boek zou verkopen. Het verscheen in de lente van het jaar erop. En ik werd opnieuw uitgenodigd voor voordrachten op Spring Harvest (ditmaal in Minehead). De dag na aankomst stelde men een signeursessie in de boektent voor.

Ik werd zenuwachtig. Niemand zou een boek kopen. En zo ja, dan wilde niemand een handtekening. Ik ging er met lood in mijn schoenen heen. En kroop met mijn hoofd tussen mijn schouders aan het kleine tafeltje waar kopers hun exemplaar konden laten signeren. Over tien minuten, zo bedacht ik, ga ik er vandoor. Over tien tenenkrommende minuten is het achter de rug. Twee minuten verstreken. Er leek een doodse stilte te zijn gevallen. Was iedereen al weg? Aarzelend keek ik op.

Vrijwel *iedereen* stond met een exemplaar van mijn boek in zijn handen. Na urenlang signeren, keerde ik verbijsterd terug naar het chalet waar Bridget, de jongens en onze kersverse dochtertje vol spanning zaten te wachten.

Hoe was het gegaan? Nou ja, het zei natuurlijk niets over de toekomst. Maar het was in ieder geval een begin – van misschien meer.

En het werd meer. Dat Bridget en ik inmiddels 25 jaar schrijven en overal op de wereld lezingen geven, is er het bewijs van. De afgelopen drie jaar zijn wij allebei nauw betrokken bij de ‘herrijzenis’ van Scargill House, een conferentieoord en retraitecentrum in North Yorkshire, een plek waar we hebben geleerd, als we het al niet wisten, dat humor bij het oprecht helpen van anderen niet de slechtste metgezel van een serieuze bediening is, wat dat dan ook moge zijn. De lach en de liefde, zo zien we telkens, zijn essentieel voor mensen die nooit een theologische verklaring voor hun ellende kregen.

Die wetenschap, in de vorm van de opeenstapeling en de be-

vestiging van alles wat wij de afgelopen 25 jaar hebben beleefd, is mogelijk de reden waarom het boek 'Het Gemeenteweekend' nogal verschilt van de eerdere delen van *Het Gewijde Dagboek*. Ik ben bij benadering niet zo ongelukkig als ik in die tijd was. Ik vind het leven, werk, de kerk en God zelfs veel grappiger, en neem deze zaken tegelijk ook veel serieuzer dan ooit. Misschien ben ik wat volwassener geworden. En de Adrian uit het *Dagboek* dus ook. Wij zijn een en dezelfde, meer dan ooit.

Als er een God is, en het lijkt er steeds meer op dat dit het geval zou kunnen zijn, moeten we een aantal feiten onder ogen zien. Een ervan is dat hij geen geweldige christenen zoekt, maar onvolmaakte volgelingen die bereid zijn om gehoorzaam te zijn. Een ander is dat het informele gezicht van een christelijke levensstijl altijd het ware gezicht van een actieve Jezus in deze wereld is. Dat is wat de Adrian in dit boek in staat stelt om, huiverig maar trouw, om te gaan met de last van een dreigende tragedie in zijn leven, terwijl hij volledig van zijn stuk raakt door de absurd irritante aandacht van Minnie Stamp, een nieuw personage in het *Dagboek*, die vastbesloten is om Adrian te pas en te onpas met raad, daad en troost bij te staan, of hij het nu wil of niet.

Duisternis en licht. De traan en de lach. Minnie Stamp en incasseringsvermogen. Tragedie en wederopstanding. Dwaasheid en redding. Dat zijn de wonden en de beloningen die gepaard gaan met het wandelen met Jezus. Altijd.

Ik moet nog zeggen dat mijn afschildering van Scarleeswanvale geen portret van Scargill House is, hoewel sommigen ongetwijfeld wat penseelstreken zullen herkennen.

Ik hoop dat jullie net zo van het lezen van dit boek genieten als ik van het schrijven ervan deed.

Ik vraag me trouwens opeens iets af. Stel dat ik nu eens *niet* Adrian had geheten?

Adrian Plass en het Gemeenteweekend

Plannen, paniek en Minnie Stamp

Heb besloten mijn dagboek nieuw leven in te blazen voor een beknopt verslag van de hoogtepunten van het gemeenteweekend dat Dennis me gevraagd heeft te organiseren. Oudste Dennis Strang, sinds enkele jaren de vervanger van de gewaardeerde Edwin Burlesford, is een briljant woordverkon­diger en over het algemeen een goede vent. Tegelijk moet ik echter zeggen dat hij, wanneer hij niet bezig is, eigenlijk een van de meest luie mensen is die ik ken. In elke situatie, formeel of informeel, binnen of buiten, en nog afgezien van het weer, de gelegenheid of het probleem in kwestie, komt hij over als een zoonanbidder op de Malediven. Ons eerste gesprek van vorig jaar over het organiseren van dit gemeenteweekend was er een goed voorbeeld van.

DENNIS: (ogenschijnlijk met zijn ene hand zijn gezicht voor de zon afschermend en met zijn andere traag zonnebrand op zijn borst smerend, hoewel we in werkelijkheid op de veranda van de kerk staan terwijl het regent dat het giet) Zeg Adrian, zien Anne en jij misschien kans om een gemeenteweekend te organiseren, voor ergens volgend jaar?

IK: (lichtelijk overvallen) Eh, nou, misschien – mogelijk, ja. Volgens mij hebben we dat nog nooit echt goed gedaan. Eh, wat zou het zo'n beetje inhouden, Dennis?

DENNIS: (met nog net voldoende puf voordat hij zijn Ray Ban zonnebril over zijn ogen trekt en wegdoezelt onder de capriolen en het gekrijs van zeemeeuwen boven zijn hoofd) O, niet veel. Een plek zoeken. Het programma opstellen. Een thema bedenken.

‘Liefde in de praktijk’ misschien? Het geld regelen. Vervoer. Dat soort dingen. Helemaal jouw ding, Adrian. Oké? Zzzzzz...

IK: (*zachtjes, om hem niet te storen*) Oké. Duidelijk. Goed. Precies. Dan gaan we ermee aan de slag.

Huiverig om het Anne te vertellen. Thuis zei ik na een tijdje: ‘O ja, Dennis vroeg me nog of ik zin had om een gemeenteweekend voor de kerk te organiseren.’

Anne sloeg achteloos een pagina van een tijdschrift om en zei: ‘Interessant. Nou, vragen kan geen kwaad, toch? Denk er maar eens over na, dan.’

Stilte.

‘Ja.’

‘Wat?’

‘Ja, ik zal erover nadenken. Zeker omdat ik min of meer heb toegezegd.’

Anne liet het tijdschrift zakken.

‘Wat wil ‘min of meer’ zeggen? Minder? Of meer?’

Begon te brabbelen.

‘Nou, iets meer dan minder, denkkelijk. Minder minder dan meer. Eigenlijk een flink stuk vanaf minder naar meer.’

‘Wat?!’

‘Misschien heb ik per ongeluk de indruk gewekt dat, eh...’

Anne die diep inademt door haar neus en haar karakteristieke ‘hm!’ door haar opeengeperste lippen laat horen, dat belooft weinig goeds.

‘Wat heb je “per ongeluk” gedaan? Jij hebt hem gezegd dat je het doet, is het niet?’

Stilte.

‘Is het niet, Adrian?’

‘Nou, Dennis vond het helemaal mijn ding.’

Anne legde haar tijdschrift weg en keek me een moment zwijgend aan.

‘Hoe weet Dennis nou wat jouw ding is, lieverd? Heeft hij überhaupt weleens *gekeken* naar waar jij mee bezig bent? Heeft hij, lief, wel eens een glimp opgevangen van de onwaarschijnlijke puinhoop van rondslingerende projecten die “jouw ding” zijn? Jij hebt een paar talenten, schatdebout, maar organiseren hoort daar echt niet bij.’

‘Het is niet zo erg als het klinkt, omdat...’

Opeens mijn zelfbeheersing kwijt. Wanneer de ‘lieverds’, ‘liefjes’ en ‘schatdebouten’ je zo overvloedig om de oren vliegen, is het tijd om de geestelijke wapenrusting af te doen en iets substantiëlers aan te trekken.

‘Omdat wat?’

‘Eh, omdat hij eigenlijk vroeg of jij en ik het samen wilden doen, en ik gezegd heb...’

‘Dat we het gingen doen.’

‘In zekere zin, ja.’

‘Dat we het gingen doen.’

‘Zoiets.’

‘Dat we het gingen doen.’

‘Bijna.’

‘Dat we het gingen doen.’

‘Ja.’

Beetje koele sfeer, hierna. Alles wat ik maar zei, werd onmiddellijk herleid naar het mantra ‘Jij hebt gezegd dat wij het gemeenteweekend gaan organiseren.’

‘Zal ik de tv aanzetten? Je lievelingsprogramma *Wordt u al geholpen?* is erop.’

‘En daar hebben we tijd voor? Moeten we ons niet over dat gemeenteweekend buigen dat jij beloofd hebt te organiseren?’

‘Ik ga de kliko buiten zetten.’

‘Nee, dat kan ik beter doen. Voordat je het weet vraagt een voorbijganger jou weer iets, zeg jij “ja” en hebben we nog minder tijd voor de organisatie van het gemeenteweekend waar-

voor wij volgens jou de verantwoording nemen...?’

Werd afgezaagd, na een tijdje. Blij dat het bedtijd werd.

De volgende ochtend naar beneden. Anne stopte vrolijk neu-riënd brood in het broodrooster.

Ze zei: ‘Sorry dat ik gisteravond zo mopperde. Gerald belde trouwens.’

‘Aha.’

‘Ja. Ik vertelde hem over het voorstel van Dennis. En Gerald zei: ‘Waarom gaan onze gemeente en die van jullie niet samen een weekend weg?’ Zij hebben al ergens gereserveerd en bovendien is St Jim’s niet zo’n grote gemeente. Zat bedden over, blijkbaar. Weliswaar niet altijd een goed teken.’

Ze tuurde op het kladblok naast het broodrooster op de plank.

‘Het heet ‘Conferentieoord Scarleeswanvale – Voor Diepe Vrede En Rust’. Staat in het dorpje Stanwick. Helaas wat verder weg. Maar iets dichtbij is op deze termijn moeilijk te vinden. Gerald zei dat er in het verleden wat problemen op dat Scarleeswanvale zijn geweest, maar schijnbaar geven ze kerken flinke korting om de boekingen op te vijzelen.’

Kijkt me opeens ontwapenend aan. Oei, wat een opluchting. Als Anne me ontwapenend aankijkt, is het alsof de zon triomfantelijk doorbreekt.

‘Ik heb er zin in, Adrian! Volgens Gerald gaan Josey en Cameron ook mee. Zijn we met zijn allen. En het lijkt me fascinerend om wat van zijn gemeenteleden in een andere entourage te zien. Wat jij?’

Knikte plechtig en bedachtzaam, alsof er nog goed over nagedacht moest worden.

‘Nou, uiteraard moet ik dat met Dennis opnemen. Bij dit soort dingen moet je nooit over één nacht ijs gaan, Anne. Niet op eigen houtje opereren, als je begrijpt wat ik bedoel. Verantwoord handelen en zo.’

‘Wil jij je sinaasappelsap,’ zei Anne poeslief, ‘in een glas of over je hoofd, schat?’

Belde Dennis ’s middags thuis en legde hem het idee voor. Zou zweren dat ik op de achtergrond de golven zachtjes op een tropisch strand hoorde rollen.

‘Te gek,’ zei hij sloom, terwijl hij zijn lege glas aan een Cubaanse barman gaf voor ditmaal iets meer rum en iets minder ananas. ‘Strak plan, Adrian. Doen. Groeten aan Anne.’

Verbinding verbroken. Weg. Waarschijnlijk ruim op tijd te laat voor een barbecue met reuzengarnalen en wilde zwijnensteaks aan de waterkant.

Raakte hierna behoorlijk enthousiast. Anne dook er helemaal in. Is altijd al een gestructureerd persoon geweest. Overal lijstjes en opgetogen telefoontjes met Josey en Gerald.

Blij dat Josey en Cameron, mijn kleinzoon van 16, met Gerald meegaan naar het gemeenteweekend. Cameron is altijd één grote verrassing, als je begrijpt wat ik bedoel.

En Josey. Ja, Josey. Ik weet nog dat we onze toekomstige schoondochter voor het eerst ontmoetten. Gerald en Josey waren naar elkaar toegetrokken tijdens dezelfde studie aan het Ridcliffe Hall Theological College in Camford. Anne en ik zouden haar en Gerald, na het laatste vrijdagcollege, ’s avonds in een restaurant op Barton Road ontmoeten. En ik was belachelijk zenuwachtig. Hoe zou ik op haar overkomen? Wat had mijn zoon over me verteld?

We troffen elkaar in de lobby van het restaurant. Josey bleek vrij klein en erg knap, met kort donker haar en de meest evenwichtige, vriendelijkste blauwe ogen die ik ooit had gezien.

Ze fluisterde: ‘Bent u net zo zenuwachtig als ik?’

‘Doodsbang,’ antwoordde ik.

Ze gaf me een arm en ging op haar tenen staan om me een kus op mijn wang te geven. Dat doet ze nog steeds. Die dag stal ze

ons hart. En we hebben het nooit teruggevraagd.

Grappig, liefde. Je denkt dat je er iets over weet, maar in werkelijkheid ken je maar een piepklein stukje van een deel ervan. Je denkt dat je de verschillende soorten liefde kent, als zoon, broer, man, vader, vriend – maar er blijven verrassingen. Zoals Josey. Ze ontdekte een huis in me waar nog niemand woonde en trok erin.

Moet iets mis zijn met me. Ik herinner me dat ik hier met mijn vriend Richard over probeerde te praten toen Anne en ik op vakantie waren in de buurt van Middleton-in-Teesdale met de familie Cook, kort nadat Gerald en Josey hun verloving hadden aangekondigd. Richard en ik liepen het pad af naar de High Force Waterfall nadat het twee weken onafgebroken geplensd had in dat gedeelte van Country Durham. ‘Denk jij weleens na over alle verschillende soorten liefde, Richard?’

‘Zeker,’ antwoordde hij bijna vanzelfsprekend, met stemverheffing vanwege het toenemende geraas van de waterval. ‘Absoluut. Ik kan er vermoedelijk nog steeds een paar opnoemen. Ik heb ze ooit bestudeerd. Als een soort hobby.’

‘Wat?’

‘Wil je er een paar horen?’

Richard Cook? Verschillende soorten liefde? Studie? Nu wordt het pas leuk. Je denkt dat je iemand kent en dan...

‘Oké. Vooruit dan maar.’

‘Wil je ze in alfabetische volgorde? Zo heb ik ze geleerd.’

‘Eh, goed. Als jij dat wilt.’

‘Liefde voor appels, liefde voor bier, liefde voor Curaçao, liefde voor dodo’s. Liefde voor...’

Schreeuwde als een idioot tegen de wind en het geraas van het water in.

‘TUSSEN MENSEN, RICHARD!’

Richard liep de waternevel in, luid en werktuiglijk zijn lijst afwerkend.

‘Liefde voor edelherten, liefde voor fris zonder prik, liefde voor...’

‘TUSSEN MENSEN! TUSSEN MENSEN!’

‘Liefde voor kasten, liefde voor lange benen, liefde voor motoren...’

Onbegonnen werk. Ik scheen een ander, nogal afwijkend parallel universum betreden te hebben. Met geen enkel zinnig doel bij een onstuitbare stortvloed van water naar een onstuitbare alfabetische stortvloed van alle mogelijke voorliefdes op aarde lusteren, is niet een van mijn meest vertrouwde ervaringen.

Minder blij met een belletje van Minnie Stamp, op een avond. Ze meldde dat ze absoluut naar het gemeenteweekend kwam.

Minnie, onderwijzeres op een basisschool, voegde zich een paar maanden geleden bij onze gemeente. Ze is halverwege de dertig, eerder mager dan slank, met een hoofd, lichaam en benen die nooit een rechte lijn vormen, mogelijk omdat ze zich, in het kader van ongevraagde sympathiebetuigingen, voortdurend alle kanten op beweegt. En ik weet dat je niet op dit soort dingen hoort te letten, maar ze heeft een klein probleem met het uitspreken van de letter ‘r’, vooral in mijn angstige verbeelding, als ze mijn naam zegt. Niet onaangenaam, op een drassige en bijna vloeiende manier, maar het irriteert me mateloos, hoofdzakelijk omdat ze op alles wat ik zeg reageert alsof ik haar om advies was komen vragen.

Zo vroeg ik haar vorig jaar in de kerk bijvoorbeeld of ze een bijdrage kon leveren aan het Harvest Festival, dat ik met plezier organiseerde. Ze kantelde haar hoofd en kneep haar ogen samen op een soort zorgzame, meelevende manier.

Ze zei: ‘Ach Adrian, wil niemand dat diner-dingetje van jou doen?’

‘Wat? Eh, ja. Nee. Ik bedoel, het is niet echt een probleem, Minnie. Er hebben zich al veel mensen voor aangemeld. Het is

niet echt een diner-*dingetje* en zo klein is het nou ook weer niet. Het is zelfs niet eens *mijn* diner-*dingetje*. Het enige wat ik doe, is...'

'Het is voor jou een manier om in contact met mensen te komen, niet, Adrian?'

Welk verwrongen lesmateriaal mag zij in vredesnaam gecertificeerd uitleggen op school?

'Minnie, ik hoef niet...'

'*Iedereen* hier houdt van ons liefie-piefie Adrian. God houdt van je door ons heen. Dat weet je toch? Je hoeft je niet klein en verloren te voelen. Jij bent wat ik een van Gods mistroostige kabouterjes noem. Doet altijd zo zijn best om opgemerkt worden, door ons. Nou, wij *zien* je, en we houden van ons liefie-piefie-*madeliefie!*

Bevochtigde het topje van haar vinger met haar tong en drukte het speels op mijn voorhoofd. Ze zou zich rot geschrokken hebben als ze wist hoe weinig het scheelde of dit mistroostige kabouterje had haar gezicht met het dichtstbijzijnde stompe voorwerp een ander aanzien gegeven. Vroeg Anne na de tijd waarom er toch zo'n woede in me opkomt om zoiets kleins. Waar kwam die enorme drang om mezelf te rechtvaardigen, tegenover iemand die me haar onmiskenbaar belachelijke inzichten bij elke ontmoeting opdrong, toch in vredesnaam vandaan?

Ze zei: 'Het zou ons, Adrian, in de meeste gevallen niets moeten uitmaken wat anderen van ons denken. Aan de andere kant heb jij inderdaad iets van een mistroostig kabouterje. Dat me dat nog nooit is opgevallen, zeg. Benieuwd hoe Gerald datervaart.'

Hm.

Nadat ik had opgenomen toen Minnie die ene avond belde, zei ze: 'Zo te horen zit jij te mokken, Adrian. Zou je mopperdag

omslaan in een feest als ik zou vertellen dat ik meeding naar dat kerkgedoe om je bij te staan? Want ik *kom!*'

Kon moeilijk zeggen: 'Lieve God, nee! Hadden we maar een hulpfonds om mensen zoals jij te betalen om weg te blijven.'

In werkelijkheid zei ik: 'O, dat is... dat is fijn, Minnie. Geweldig. Ik zet je op de lijst.' Voegde er hoopvol aan toe: 'Je wilt toch echt, hè? Ik verwacht voldoende aanmeldingen, dus als je alleen maar...'

'*Weledele* heer Adrian Plass!' onderbrak ze met gespeelde ernst. 'Minnie geeft u opdracht *linea recta* naar de badkamer te gaan, uzelf in de spiegel aan te kijken en te zeggen: "Ik ben een kabouterdje in Gods kerstboom en iedereen geniet van de lichtjes in mijn ogen." Beloofd u dat?'

'Nou, ik...'

'Beloofd?'

'Eh, goed.'

's Avonds kwam ik de badkamer uit en kroop in bed. 'Anne,' vroeg ik. 'Wat vind jij van de lichtjes in mijn ogen?'

'Niet je sterkste eigenschap, schat,' zei ze.

Zie? ik wist het wel.

Door het organiseren van een dergelijk evenement kom je erachter dat een ongelofelijk aantal mensen in de kerk het leven beschouwen als een kwestie van je zo onopvallend mogelijk van de ene comfortabele positie in de andere te begeven. Mensen die in het verleden altijd ontspannen en hulpvaardig overkwamen, ontwikkelen opeens allerlei vreemde hoeken en scherpe kantjes die, als het ware, bijgewerkt moeten worden door mensen zoals ik, die toch al niet wisten waar ze nu echt mee bezig waren.

De lijst met opmerkingen, vragen en klachten van deelnemers vormt boeiende leesstof, vooral als ik er antwoorden aan toevoeg die ik zelf gegeven zou hebben als ik geen christen was ge-

weest en niet getrouwd was geweest met iemand die mijn leven bijstuurt.

‘Hoe staat het bed in mijn kamer? Ik kan niet slapen als ik met mijn voeten naar het noorden of het oosten lig. Ik moet eraan toevoegen dat ik evenmin kan slapen met mijn hoofd naar het zuiden of het westen, of richting het noorden of het oosten.’
Maak je niet druk. Alle bedden in Scarleeswanvale staan op een draaiplateau dat in de gewenste richting geborgd kan worden.

‘Zijn dromenvangers toegestaan? Ik gooi de nachtmerries uit mijn dromenvanger ’s ochtend in de prullenbak, zodat hij vast klaar is voor de komende nacht.’

O ja, natuurlijk. Ik was vergeten dat Jezus tegen zijn volgelingen zei: ‘Neem geen geldbuidel, reistas en sandalen mee, maar vergeet absoluut jullie dromenvanger niet. Het is de ultieme bron van vrede en beslist geen volksverlakerij.’

‘Komt Eileen Jessop ook? We hebben nauwelijks een woord met elkaar gewisseld, sinds ze in 2011 mijn bijzondere pavlova afkraakte bij de kerstviering in de kerk. En ik zie daar in de nabije toekomst geen verandering in komen.’

Zeker, dierbare zuster in Christus. Eileen komt ook, volledig bereid om vergeven te worden door jou, een christen die de opdracht kreeg om iedereen lief te hebben en je vijanden te vergeven. Goed nieuws, toch?

‘Ik realiseerde me niet dat het weekendje weg ook inhield dat we ergens anders zouden verblijven.’

Sorry. Mijn fout. Vermoedelijk zit het hem in het woordje ‘weg’. Ik begrijp hoe ongelofelijk verwarrend dat geweest moet zijn. Vreemd genoeg begreep de rest van de mensen het wel.

We hoeven toch niet van alles te doen, hè?

Lieve hemel, nee. Natuurlijk niet. We blijven allemaal het hele weekend ongestoord op onze kamer, totdat we weer rustig naar huis kunnen.

Een ander probleem was mensen die zich bedachten.

‘Het spijt me, ik was vergeten dat ik al een afspraak had.’

‘We kunnen het niet betalen en accepteren principieel geen giften.’

‘Ik moet het verkeerd begrepen hebben. Ik dacht dat het een ander weekend / andere maand / ander jaar / ander decennium was.’

‘Ik twijfel en wil anderen niet in de weg zitten.’

‘Sorry, maar we hebben net een nieuwe, dynamischer gemeente gevonden die beter op onze behoeften inspeelt.’

‘Tja, ik had niet beseft dat ik dan *Game of Thrones* zou missen.’
Echt!

Daarom was het zo verfrissend om een telefonische aanmelding van William Ebson te krijgen. Hij en zijn vrouw Lorna zijn nieuw in onze gemeente. Hij heeft een lange, spitse neus met een flauwe neiging naar links, als je recht voor hem staat. En zij heeft een nog langere neus met een vergelijkbare neiging naar rechts. Het schijnt een nogal levendig stel te zijn (wilden zeker weten of er tweepersoonsbedden waren!), waardoor het niet ondenkbaar is dat hun decentraal gezichtsfenomeen het gevolg is van jarenlang hartstochtelijk neuscontact. Wie zal het zeggen. In ieder geval was het goed om, na zoveel uitvluchten, iemand zo stellig te horen verklaren dat ze met zijn tweeën naar ons gemeente-weekend zouden komen.

‘Fantastisch!’ zei ik tegen Anne. ‘Wat een verademing, zo’n vast besluit na al dat halfslachtige gedoe. Maakt ons werk er een stuk gemakkelijker op.’

‘Je bedoelt dat echtpaar met die neuzen?’
‘Inderdaad. Hoezo?’
‘Beetje onvoorspelbaar, schat. Kan alle kanten opgaan.’
Niet mee eens. Had beter moeten weten.
Elk volgend telefoongesprek opgenomen.

Belletje van Lorna Ebson, om te melden dat zij en haar echtgenoot helaas besloten hebben om te scheiden en dus niet naar het weekend komen. Erg verdrietig, onverwacht, maar dit soort dingen gebeuren nu eenmaal. Hen van de lijst geschrapt.

Belletje van William Ebson, om te melden dat hij, na veel gebed, er in zijn geest van overtuigd is dat hij en Lorna, door Gods genade, weer bij elkaar komen en dus het weekend toch komen, als dat nog kan. Geweldig nieuws! De Ebsons weer op mijn lijst gezet.

Belletje van Lorna Ebson, om te melden dat William en God wel kunnen denken dat ze weer bij elkaar komen, maar zij niet, en of ik hen van de lijst wilde halen of William een eenpersoonskamer kon toewijzen als hij er toch op stond om te komen. Schrapte hen als echtpaar van de lijst en krabbelde er een eenpersoonskamer voor William bij.

Belletje van William Ebson, dat hij op het gemeenteweekend inderdaad een eenpersoonskamer nodig had. Neergepend.

Belletje van Lorna Ebson, om te melden dat zij en William elkaar zojuist weer opgezocht hebben, samen hebben gebeden en het een machtig wonder van verzoening was. Ze gaan nu niet scheiden en hebben, zoals eerder verzocht, een tweepersoonskamer op het gemeenteweekend nodig. Hen teruggezet op de lijst. Williams eenpersoonskamer doorgestreept.